

טובים לבית גבעה אפרון

המכללה האקדמית נתניה

בית הספר למשפטים

פתרון מועד ב' - דיני עונשין - פרופ' גרוס

18/08/2015

פתרון תמציתי בנקודות בלבד:

1. אורן ניר ויוני מבצעים בצוותא - ברור שהיתה פה הכנה משותפת וכולם שייכים למעגל הפנימי. נדמה שהצטיידו בנשק כדי לאיים באמצעותו ולא כדי לפגוע. מאידך, הנשק היה דרוך ועל כך מעידים שישה כדורים שנורו ולכן ניתן לומר כי העבירה הנוספת היתה צפויה ואין צורך בסעיף 34א. לעומת זאת הפגיעה במאבטח ממש לא היתה צפויה, הם לא תיארו לעצמם שיהיו עוד מאבטחים ואז אפשר להחיל את סעיף 34 א ולהרשיע את שאר השותפים בחבלה חמורה בלבד. יוני עצמו יואשם בחבלה בכוונה מחמירה, כוונה ספונטאנית שניתן לגבשה בקלות. ברור שיש להתייחס לניתוח כל העבירות. לשים לב שבעבירת הרצח הספציפית במקרה זה היסוד הנפשי הנדרש אינו כוונה תחילה אלא פזיזות, ואם מחילים את סעיף 34 א הרי שהעבירה הנוספת בה יורשעו שאר השותפים תהיה הריגה ובכך ינצלו מעונש החובה שיש בסעיף 300 (א) (4).

2. התיקון נועד לסייע בהתמודדות עם תופעת יידוי האבנים וליצור עבירות מיוחדות ומדורגות לצורך זה. הסעיף הקודם לא נתן מענה מלא למצבים השונים של השלכת אבנים או חפצים אחרים לעבר כלי רכב, והעונש הקבוע בצדו לא נתן ביטוי למדרג החומרה השונה במגוון מצבים אלה. לכן ברור שיש פה הקלה בעונש ולפי סעיף 5 (א) יש להחיל עליהם את סעיף 275א לצידו עונש קל יותר. יש לשים לב שסעיף 275 א הוא עבירה חדשה ממש. מצד שני ניתן לטעון כי פעולתם היתה במטרה לפגוע בנוסע ואז העונש נשאר 20 שנה, סעיף 332 א (ב) החדש, ויש להישאר עם הסעיף הקודם. במסגרת הניתוח יש לשים לב לכך שנוצרה עבירה חדשה ומדורגת של יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה (סעיף 332א) - העבירה החדשה היא בת שני מדרגים:

מדרג הבסיס, בס"ק (א) שהעונש בצדו 10 שנות מאסר, אוסר על יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, או שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה.

המדרג המחמיר, בס"ק (ב) שהעונש בצדו 20 שנות מאסר, כולל בחובו יסוד של מטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבת כלי התחבורה. יש לשים לב שבניגוד למדרג הבסיס, במדרג המחמיר לא קיימת החלופה של "יש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה". במילים אחרות, המדרג המחמיר מתייחס רק למקרים בהם קיים סיכון לפגיעה באדם.

3160 h5a1 & a31a 16a4

כמו כן, יש לשים לב שהעבירה החדשה חלה רק במצבים של כלי תחבורה בנסיעה. בדברי ההסבר להצעת החוק מצוין כי מצבים של יידוי אבנים על רכבים שאינם בנסיעה יטופלו באמצעות עבירות אחרות (חבלה במזיד לרכב, תקיפה/חבלה וכו'), בהתאם לנסיבות העניין.

3. העבירה של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין דורשת כי אדם יבצע מעשה מגונה באדם "בלא הסכמתו", וסעיף 348(ו) מגדיר מעשה מגונה – "מעשה לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים". היסוד הנפשי דורש אם כן כוונה מיוחדת מסוג מטרה ("לשם גירוי, סיפוק, או ביזוי מיניים"), והיסוד העובדתי נותר רחב ועמום. ניתן לטעון כי הפרשנות של היסוד העובדתי צריכה להיות כזו המחייבת מגע פיזי ישיר או לכל הפחות כשבמעשיו של הנאשם קיים אלמנט של מיניות גלויה. כלומר, אף על פי שברגיל, עבירת מעשה מגונה תבוצע באדם (כלומר, בגופו של אדם), הרי שייתכנו מקרים בהם המעשה לא יכלול מגע פיזי בין השניים ועדיין יהווה מגונה. זאת, ככל שיש בו "אלמנט של מיניות גלויה". גם אם נייחס כוונה מינית במסגרת ההצצה לתא, הרי שעדיין קשה לראות בכך מעשה שמתקיים בו אלמנט של "מיניות גלויה". אין מחלוקת כי הצצה לתוך תא שירותים, מקום בו אדם מצפה לפרטיות מלאה, מהווה פגיעה בפרטיות, ויש בה משום התחקות אחרי אדם באופן שעלול להטרידו. מכאן, שהמעשה מהווה עבירה על חוק הגנת הפרטיות. אך האם המעשה מגלם אלמנט של מיניות גלויה? ספק רב.

פרשנות אחרת תוביל לכך כי כל עבירה של פגיעה בפרטיות - שנעשית על רקע של כוונה מינית כלשהי - מהווה גם מעשה מגונה, שכן מהכוונה עצמה ניתן לייחס למבצע גם "אלמנט מיני" במעשהו. אלא שלא זו הייתה כוונת המחוקק. יסוד נפשי לא יכול לפצות על יסוד עובדתי, לכך יש להוסיף את עקרונות הפרשנות בפלילים ועקרון הפרשנות התכליתית המקלה. משכך, גם ההצצה אל תוך תא השירותים מהווה אמנם פגיעה בפרטיות, אך המעשה עצמו אינו מיני על פניו, באופן כזה שמצדיק גם הרשעה במעשה מגונה, וזאת אף אם מייחסים לעושה כוונה מינית. אין ספק כי התבוננות על אדם אחר בעודו בתא שירותים, מצפה לפרטיות מלאה, מהווה פגיעה בפרטיות זו. אך מכאן ועד מעשה מגונה, המרחק רב.

אדגיש שמסקנה אחרת לפיה מדובר גם בעבירה של מעשה מגונה התקבלה ובלבד שהיתה התייחסות לעקרונות הפרשנות.

המכללה האקדמית נתניה
בית הספר למשפטים

מבחן בדיני עונשין

מועד ב'

18/08/2015

מרצה : פרופ' עמנואל גרוס
חומר עזר : ספרים פתוחים
משך הבחינה : שלוש שעות
הנחיות :

1. בחינה זו מהווה 70% מהמשקל הסופי של הציון.
2. בססו תשובותיכם על סעיפי החוק והפסיקה הרלוונטים.
3. שימו לב למגבלת המקום. כל חריגה לא תבדק!
4. בהצלחה.

1. גל, בן 28, חייב כספים רבים לשלושה "חברים" - אורן, ניר ויוני. הוא עובד כמאבטח בחברת יהלומים בהרצליה, אך מעולם לא עברה במוחו המחשבה לגנוב כספים ממקום עבודתו. לעומת זאת, "החברים" סברו כי אם גל לא מצליח לעמוד בתשלומים להסדרת חובו הרי שבקלות הוא יכול לאפשר להם להיכנס בשעות הלילה למפעל ולהסדיר בעצמם את החוב... שלושת החברים הצטיידו בנשק, עקבו אחרי גל כדי לדעת שעות משמרת מדוייקות, לוודא שהוא מאבטח יחיד בלילה במפעל כולו ולוודא מהם זמני יציאה וכניסה של עובדים מהמפעל, הכינו נתיב בריחה ורכב מילוט. ביום 23.7.2015 ובהתאם לתוכנית הגיעו השלושה לאזור המפעל, ברכב נהג אורן. ניר ויוני ירדו מן הרכב והגיעו לשער המפעל, איימו על גל עם הנשק שיכניסם ויפתח עבורם את הדלתות הרלוונטיות. גל המפחד עשה כרצונם, ולאחר שהשלל היה בידיהם החלו לצאת מהמפעל תוך שאורן ממתין לקריאה טלפונית שלהם על מנת למלט אותם מהאזור. אז הגיחו לפתע שני מאבטחים נוספים ותוך כדי ניסיון השתלטות על ניר ויוני, נורו שישה קליעים מהנשק שאחז יוני, שניים מהם פגעו בבטנו ובראשו של גל וגרמו למותו, כדור אחר פגע בידו של אחד המאבטחים. יוני ניצל את ההיסטריה שנוצרה וברח מהר לרכב של אורן, השניים נמלטו עם כל השלל. ניר נעצר במקום, מאוחר יותר נעצרו גם יוני ואורן. הפרקליטות מעוניינת להעמידם לדין בגין שוד (סעיף 402(ב)), בגין רצח גל (סעיף 300(א)(4)) ובגין חבלה בכוונה מחמירה במאבטח (סעיף 329(א)(1)).

דונו בסוגיות העולות מן האירוע ובטענות הצדדים (45 נק' עד שני עמודים וחצי).

2. כעת הנח כי במהלך מרדף המשטרה אחר רכבם של יוני ואורן, עמדה במסלול הנסיעה חבורת נערים בגירים שזרקה אבנים לעבר כלי רכב נוסעים. חלק מהאבנים פגעו בעצמה בניידת וברכבם של יוני ואורן. אחד השוטרים אף נפצע בפניו. הוחלט להעמיד לדין את הנערים בגין סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה סעיף 332 (3) לחוק העונשין. ביום 29.7.2015 פורסם ברשומות תיקון חקיקה הקובע כי במקום סעיף 332(3) יובא סעיף 332 א לפיו:

"(א) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, או שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה, דינו- מאסר עשר שנים.

(ב) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה כאמור, דינו- מאסר עשרים שנים."

כן נוסף סעיף 275א לפיו "המיידה או יורה אבן או חפץ לעבור שוטר או לעבר כלי רכב משטרה, במטרה להפריע לשוטר כשהוא ממלא את תפקידו כחוק או להכשילו בכך, דינו- מאסר חמש שנים".
מה יהיו טענות הצדדים (35 נק' עד עמוד וחצי)?

3. "מעשה המתמצה בהצצה בלבד לתא שירותים בו נמצאת אישה אינו מהווה מעשה מגונה (עבירה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין) אלא פגיעה בפרטיות (עבירה לפי סעיף 2(1) ו-5 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981) הבע עמדתך לטענה זו תוך התייחסות לסעיף 348 (ו). (20 נק' עד עמוד)?

